మెత్తని పులులు

"విహారు చూస్తూండండి బాబుగారూ, ఈ ఏడాది ముదురేసుకున్న తర్వాత మీ కౌలు పైకం అణా పైసలతో. అప్పజెప్పేస్తాను" పైపంచతో మొహం తుడుచుకున్నాడు, సుబ్బయ్య.

నేను చూస్తున్నాను.

సుబ్బయ్య వెళ్ళిపోయాడు.

నా మనస్సు వెనక్కు పరిగెత్తసాగింది.

— "నీ మొహం — నీకేం తెలీదు. నే చెప్పినట్టు విను."

అన్నయ్య గదమాయించేడు.

నేను అన్నయ్య చెప్పినట్టే విన్నాను. కాలేజీలో చేరలేదు. నా చదువు స్కూలు ఫైనల్ దగ్గర ఫుల్‌స్టాప్ పెట్టుకుంది.

అమ్మ చాలా సంతోషించింది. "వంద మైళ్ళ అవతల ఊరు కాని ఊళ్ళో నీకా చదువు ఎందుకు చిన్నా. అసలే వొంటూపిరి వాడివి" అని బుజ్జగించింది. అమ్మ ఆప్యాయత అలాంటిది.

వదిన పెరటి గుమ్మంలో నిలబడి నాకు వినపడేలా అన్నది, "చదువెందుకు– అని సామెత వుండనే వుంది. పట్నంలో జల్సాలకూ, కాలేజీఫీజులకూ డబ్బంతా తగలెయ్యటమేగానీ, కూటికొచ్చేనా గుడ్డ కొచ్చేనా – ఈ చదువులు."

నేను గుటకలు మింగుతూ వుండిపోయాను.

—"ఎందుకోయ్, ఆ గునుపు? నీ బాగోగులు నాకు తెలియవా యేం? నే చెప్పే మాట విను."

నేను అన్నయ్య చెప్పిన మాట విన్నాను. ఉద్యోగంలో చేరలేదు. జిల్లా పరిషత్తు గుమాస్తాగిరీకి చాలా మంది అభ్యర్థులు 'క్యూ'లో నిలబడే వున్నారు.

వదిన అన్నయ్యకు వంత పాడింది. "రెక్కలమ్ముకుని బతికితే గానీ గడవని ఖర్మేం పట్టలేదుగా మనకు."

ఆ రాత్రి అమ్మకు చెప్పి చూశాను, "ఉద్యోగం పురుష లక్షణం అన్నారు, కనీసం సరదా కోసమైనా నన్ను ఉద్యోగంలో చేర నీయండి" అని.

నా సొదంతా విని అన్నది అమ్మ, "అన్నయ్యెందుకు చెప్తున్నాడో ఏమో, పెద్దవాడు. వాడి మాట విను."

'- పిచ్చి పిచ్చి ప్రశ్నలు వెయ్యక నే చెప్పేది విను.'

"ఈ సంబంధం ఖాయం చేశాను. పిల్లని చూసొచ్చి తలవూపు," అన్నయ్య హెచ్చరిక చేశాడు.

పిల్లను చూడకుండానే తల వూపాను నేను.

వదిన అన్నది "ఉద్యోగం లేని వాళ్ళంతా పెళ్ళిళ్ళు చేసుకోమని భీష్మించుకు కూర్చుంటే - ఆడపిల్లల గతి అధోగతే, అయినా మరో పిల్లకు పెట్టలేనంత దుస్థితేం లేదుగా మనకు."

మరో కోడలు వస్తుందని మురిసిపోయింది, అమ్మ. "జానకి సలక్షణమైన పిల్ల. తెలివికి తెలివీ, అందానికి అందం, గుణానికి గుణం - అన్నీ వున్నాయి, ఆ అమ్మాయి నట్టింట్లో తిరిగితే చాలు - నువ్వు నల్గురికి ఉద్యోగాలు చేసినట్టు. ఒరేయ్ చిన్నోడా - అన్నయ్య

చెప్పినట్టు విను.''

అన్నయ్య చెప్పినట్టే విన్నాను నేను. వదిన ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకుంది.

అమ్మ "మా చిన్నోడు మంచివాడు'' అని సంతృప్తిగా మురిసి పోయింది. నాకు ఆ రాత్రి ప్రత్యేకంగా మీగడ పెరుగు పోసింది కూడా.

"మీకేం తెలీదు. మిమ్మల్నే వెర్రిబాగుల వాడిగా జమకట్టి, కొంపంతా గుల్ల చేస్తున్నారు. ఇవ్వాళ నన్ను ఆపకండి. నేను అడగదలచుకున్నవి నాలుగూ అడిగేస్తాను. మీరు చూస్తూ వూరుకోండి" జానికి నా చెవులో యిల్లు కట్టుకున్నట్టుగా చెప్పింది.

నేను చూస్తూ ఊరుకున్నాను.

"మిగిలిందది. ఇందులో నేనుగా చేసిందేం వుంది" ఆస్తి విషయం ప్రస్తావిస్తూ అన్నాడు అన్నయ్య.

జానకి మొదలెట్టింది. "అవును, మిగిలిందదే. మీరు పాతికేళ్ళ నుంచీ - క్రమంగా స్వాహా చేస్తుంటేనే గదా బారెడు చెక్కకాస్తా మూరెడు ముక్కై, ఇవాళ్టికి చారెడు మిగిలింది."

"అవున్లే అమ్మా. మీ ఆస్తంతా మేమే తిన్నామ్" వదిన పుల్లవిరుపు మాట.

జానకి మరీ రెచ్చిపోయింది. "తిన్నారో లేదో ఎవరి మనస్సుకు వాళ్ళకు తెలియదాయేం."

"వాడికి తెలియకుండా నేను చేసిన వ్యవహారాలేవీ లేవు." అన్నయ్య.

"అవును, ఏవీ లేవు. ముగ్గురాడపిల్లల పెళ్ళిళ్ళు; ఇద్దరు కొడుకుల చదువూ - అన్నీ ఆయనకు తెలుసు. తెలిసీ అన్నింటికీ

చంకలు కొట్టుకుంటూ కూర్చుంటే- సంబరపడ్డారు. 'మా తమ్ముడు మంచివాడు; మా మరిది మంచివాడు' అంటూ వోహో బిరుదులు పారేసి ఉబ్బేసి కూర్చుండబెట్టారు."

"అనవసరపు మాటలెందుకండీ. ఆవిడ గలాభా ఎందుకు, లెక్కలు తేల్చుకుంటే సరి." అన్నయ్యకు సలహా ఇచ్చింది వదిన.

"సరే, ఇంతదాకా వచ్చింది కనుక చెప్తున్నాను. లెఖ్ఖలు తేల్చదలచుకొంటే మొదట్నుంచీ రండి. రమ, పద్మ, సరోజ- పెళ్ళిళ్ళు ముప్పైవేలు; వాసు ఎం.ఏ., రాజు ఎం.కామ్. ఎల్ఎల్. బీ.- పదో, ఇరవై వేలు- ఇవన్నీ పాతరేట్లు"- జానకి గణితం మొదలెట్టింది.

జానకి మాట తీరుకు అన్నయ్య విస్తుపోయి కూర్చున్నాడు. జానకి మాట్లాడే ఒక్కొక్క వాక్యమూ కందిరీగ కుట్టినట్టు కుడుతోంది కాబోలు మరి!

పరిస్థితి విషమిస్తోందని గ్రహించాడు కాబోలు - వెంకటాద్రి మధ్యవర్తిగా ముందుకొచ్చాడు. ఆయన అన్నయ్యకు బావమరిది వరస.

ఆయన అన్నాడు, "చూడు మూర్తీ. మీ అమ్మా నాన్న వుండగా జరిగిందేదో జరిగింది. సమిష్టిగా నలుగురూ అనుభవించారు, నలుగురూ ఆనందించారు. అవన్నీ గడచిపోయిన సంగతులు."

కొద్దిసేపు నిశ్శబ్దం ఆవరించింది. ఆ పైన ఆయన ఏం చెబుతాడో నన్నట్టు అంతా ఎదురుచూడసాగేరు. ఆయన ఏవీ మాట్లాడలేదు.

క్షణాల తర్వాత జానకే అన్నది, వెంకటాద్రి నుద్దేశించి - "అట్టాగైతే మిగిలిన ఆస్తిలో వాళ్ళకేంవీ పోవటానికి వీల్లేదు.

న్యాయమేగదా !"

వెంకటాద్రి అదోలా జానకివైపు చూశాడు. ఆ వెంటనే నా కళ్ళలోకి సూటిగా, పరీక్షగా చూశాడు. 'పెళ్ళాంచేత మాట్లాడించటమే తప్ప నువ్వేమీ అనలేని చవటవా ?' అని అడుగుతున్నట్లున్నాయ్ ఆయన చూపులు. నేనెన్ని అర్థాలు చదువుకోగలిగినా, నా నిశ్చయం మారలేదు. నేనా లంపటంలోకి దిగదలచుకోలేదు.

చూస్తూ ఊరుకున్నాను.

"ఉన్నపళాన వాణ్ణి నెత్తిన కంబళి వేసుకుపొమ్మనటం నీకు జయం కాదురా మూర్తీ' అన్నాడు వెంకటాద్రి.

జానకి ఉక్రోషంగా ఆయన వైపు చూసింది.

"దీన్ని మధ్యవర్తిత్వం అనరు" అంటూ విసురుగా అక్కణ్ణుంచి వెళ్ళిపోయింది.

జానకి వెళ్ళిన తర్వాత అన్నయ్యకు మాట పెగిలింది. "ఇల్లు నేను తీసుకుంటాను. తూర్పు పొలం రెండెకరాలు నాకివ్వు. పడమర నున్న పదెకరాలూ నువ్ తీసుకో."

"ఎందుకనీ - మెరకచేను మా మొహాన్నకొట్టి పల్లం కాస్తా మీరు తీసుకోవాలా. ఆ పదెకరాల్లోనూ పండేది ఇంతక్కాని గులక రాళ్ళేగా. తెలివంటే మీదే బావగారూ." లోపల్నుంచే అంది జానకి.

"అమ్మో ఏం దూకుడు !" అని బుగ్గలు నొక్కుకుంది వదిన.

నాకు నవ్వొచ్చింది. కాని నవ్వలేదు.

"గంగిగోవు పాలు పద్యం మాకూ వచ్చు" అని జానకి ఇంకా ఏదో అంటూ దొడ్లోకి వెళ్ళినట్లుంది.

కొద్దిసేపు గంభీరమైన నిశ్శబ్దం తర్వాత అన్నయ్యే అడిగేడు "ఏరా చిన్నోడా - ఏమంటావ్ ?" అని.

నేను ఏమీ అనలేదు. తలొంచుకుని ఇవతలికి వచ్చేశాను.

పడగ్గదిలో జానకి అంది. "తెగేదాకా లాగితే ఏడుస్తారని ఊరుకున్నాను. నష్టపోయిన వాళ్లం ఎటూ నష్టపోయాం, నలుగురి చేత నానా మాటలూ ఎందుకులెండి. పోనీండి. పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగాల్లో వున్న కొడుకులు, అల్లుళ్లు - వరి పండే పొలం - వాళ్లనే సుఖపడనీండి. అయినా బెల్లం కొట్టిన రాయిలా అన్నిటికీ మీరలా తలొంచుకు కూర్చుంటే - నేనుగా ఎంతదాకా వాగేది?"

జానకి నా తత్వాన్ని బాగా చదివేసిన పిల్ల. నా తరహాని అసమర్థమ అనుకోదు.

జానకి స్వభావం నాకు తెలియనిదికాదు. ఆవేశంలో ఏవేవో అరిచేసి ఆనక, 'పోనీలెద్దురూ' అనుకునే మనస్సు ఆమెది.

"నా నెత్తిన కాళ్లు తియ్యరా నాయనా. తన్నే రోజులు ముందున్నయ్." అని విశ్వంని పక్కకి జరిపి, తను అటువైపు తిరిగింది. "వీళ్లిలా పెరిగి పెద్దవాళ్లవుతారో ఏమో, వీళ్లన్నా బాగా చదువుకుని పైకొస్తే - నా కలలన్నీ ఫలిస్తయ్."

జానకి ఆశలన్నీ విశ్వం, చంద్రిం మీదే వున్నయ్. నాళ్ళ నాలా కాకూడదనే కోరిక కాబోలు!

అవును. చదువు గురించి నేనూ చాలా కలలు కన్నాను. పేరు చివర డిగ్రీ అక్షరాలు తగిలించుకోవాలని నాకూ ఎంతో ఆశగా వుండేది. కాని ఆ ఆశ ఫలించలేదు. అన్నయ్య మాట విన్నాను మరి!

వాసు సెలవులకి ఇంటికొచ్చినప్పుడల్లా ఎన్నెన్నో కాలేజీ కబుర్లు చెప్తూ వుండేవాడు. నాలుగేళ్లూ ఇట్టే గడిచిపోయినై. వాడు యూనివర్శిటీలో చేరాడు. చూస్తుండగానే ఎమ్మే అయిపోయాడు. ఆ తర్వాత, రాజు - సాగర్ దాకా వెళ్ళి ఎం. కాం. యల్. యల్ బి.

పుచ్చుకొచ్చేడు.

"చివరికి ఆ గులకరాళ్ళ గుట్టలే గతి అన్నమాట మనకు"— జానకి యథాలాపంగా అన్నది.

"శనక్కాయా, పొగాకు వేస్తున్నార్లే. రేపోమాపో సాగర్ నీళ్ళొస్తయ్యంటున్నారు. పొలమంతా పల్లం చేసుకోవచ్చులే"అన్నాను.

"ఆఁ.... అవన్నీ ఏనాటి మాటలో" అంటూ నిట్టూర్చింది జానకి.

ఆ మర్నాడు - కంపట్లు వేరయ్యినై. మా మకాం మారింది. ఇంటిని పావమరదికి యిచ్చుకుని పట్నం జేరారు, అన్నయ్యా వదినా వాళ్ళు.

అప్పట్నుంచీ ఇదే వరస —

ప్రతి యేడాదీ నేను ఈ రోజుల్లో సుబ్బయ్య యింటి చుట్టూ ప్రదక్షిణం చేయటం, లేదా అతన్ని మా యింటికి పిలిపించి కూర్చో బెట్టటం.

"నా వల్ల కాదండి. ఈయేడు పైసా చేతికి రాలేదు, మీకు తెలియనిదేముంది" అంటూ ఇక్కట్లదండకం చదవటం మామూలుగా మారింది సుబ్బయ్యకు. చేను మాత్రం ఖాళీగా వుండేదికాదు. పొగాకో, వేరుశనగో వేసేవాడు. పండినంత పండేది.

సుబ్బయ్య మొండి చెయ్యి చూపుతూ వుండటంతో విసుగెత్తి, "పోనీ, చేను వదిలెయ్యవోయ్, మరొకళ్ళకి ఇచ్చుకుంటాము" అనే వాళ్లం - నేనూ, జానకీ.

"వీల్లేదు. నా కంఠంలో ప్రాణముండగా మరొకడు చేలో కాలు పెట్టేందుకు వీల్లే"దని మీసం మెలివేసేవాడు సుబ్బయ్య. మరో కొద్ది సేపటికి,"ఈ యేడాదికి దయ సూపండి బాబుగారూ" అని చేతులు

నలుపుకుంటూ కూర్చునేవాడు.

నేను అలాగే దయచూపుతూనే వున్నాను.

— పదేళ్ళు గిర్రున తిరిగిపైనె.

ఈ పదేళ్ళలోనూ అప్పు పెరిగింది - పిల్లలతోపాటు, వాళ్ల వయసులతోపాటూ. విశ్వం, చంద్రం హైస్కూల్లోకొచ్చారు. సావిత్రీ, బుజ్జి కొత్త సభ్యులయ్యేరు.

వెంకటాద్రి అన్నయ్య పొలానికి సంరక్షకుడుగా వుండి, రెండెకరాల్నీ నాలుగెకరాలు చేశాడు.

"ఈ పొలం వ్యవహారంతో ప్రాణం కడబట్టిపోతోంది. ఈ ఏడాది అటో యిటో తేల్చుకోవాల్సిందే" అని పంతం బట్టింది జానకి.

'ఏం తేల్చుకోవటమో - సుబ్బయ్య మొహం చూస్తుంటే జాలేస్తోంది జానకీ' అన్నాను.

జానకి అదోలా పక్కకి తిరిగి, ఆ వెంటనే ముందుకు నడుస్తూ నా దగ్గరగా వచ్చింది.

ఆమె కళ్లనిండా నీళ్లు తొణికిసలాడుతున్నై. ఈ హటాత్ చర్యకు నేను అప్రతిభుణ్ణయ్యాను.

'నా మొహం చూస్తుంటే ఏం వేస్తోంది?' మేఘం వర్షించనే వర్షించింది. జానకి కంఠం రుద్ధమైంది.

నా మనస్సు ఆర్ద్రమైంది. 'ఏమిటిది. పిచ్చి మొద్దు. ఊరుకో' అంటూ ఆమె భుజం తట్టాను. క్షణాలు గడిచాయి.

చెంగుతో కళ్ళు తుడుచుకుని అన్నది జానకి, 'మీరు సుబ్బయ్య మొహం చూడకండి. నేను మాట్లాడతాను.'

నేను మళ్లీ సుబ్బయ్యతో ఈ విషయం ప్రస్తావించలేదు.

జానకి పొలం బేరం పెట్టింది. ఓ రోజు - 'వీలైతే తనే

తీసుకుంటా నన్నాడు సుబ్బయ్య. పది రోజుల్లో చెప్తాడుట ఈలోగా నలుగురికీ చెప్పమన్నాను.' అంది.

నేను ఆశ్చర్యపోయాను - కౌలు డబ్బు ఇవ్వలేనని మొరా యిస్తున్న సుబ్బయ్య తానే పొలం బేరం గురించి ఆలోచించటమేమిటా అని. ఆ మాటే అన్నాను జానకితో.

'తన చుట్టాని కెవరికో కావాలట, తన కంటే స్వయానా తనకు కాదుట లెండి' అంది.

ఆ రాత్రి -

బాదంచెట్టు క్రింద నులక మంచం మీద పడుకుని ఆకాశం కేసి చూస్తున్నాను. పొలం పోతోందంటే బాధ కలిగింది.

'అయితే ఆ కాస్త చెక్కకి కూడా కాలం తీరిందన్నమాట'—

'ఉన్నదని చెప్పుకోడానికి తప్ప ఎందుకూ ఉపయోగం లేని ఆ చెక్కకి కాలం తీరటమే మేలు. డబ్బూ ఇవ్వడు, పొలమూ వదలడు. ఏమిటీ అవస్థ. అవతల అప్పు చూడబోతే కొండలా పెరిగి పోతోంది, ఆ కాస్తా అమ్మేసి వచ్చే నాలుగు రాళ్లూ అప్పు తీరిస్తే ఆనక తిన్నా, పస్తులున్నా అడిగే వాళ్లుండరు'.... జానకి చెప్పుకుపోతోంది.

నేను ప్రక్కకి తిరిగేను.

ఉమ్మడి కుటుంబంలో చిన్నవాణ్ణిగా వుండి, ఎవరేం చెప్తే అలా ఊం కొట్టి ఊరుకున్నందుకు ఫలితం అనువించక తప్పదనిపించింది. తూర్పు పొలం వదులుకొని, అన్నయ్య చేస్తున్న పనులన్నింటికీ ఉదాసీనంగా ఊరుకున్నందుకు మంచి పర్యవసానమే రుచి చూశాను.

పొలం బేరానికి పెట్టి రెండు నెలలైంది. తన తరపు చుట్టం పొలం ఆయన కళ్ళగ్గేడన్నాడని చెప్పేడు సుబ్బయ్య.

పొలం కొనటానికి ఎవరూ ముందుకు రావటం లేదు. ఒకరో

ఇద్దరో వచ్చినా, ధర అడగడం — 'పండని పొలం ఎంతకు కొన్నా దండగే' అని వెళ్ళిపోవటం జరుగుతూంది. ఒక రోజు,

'ఎకరం మూడు వేలంటే బేరం రాదేమో జానకీ' అన్నాను.

చాలాసేపు ఆలోచించి, "సరే కానీయండి. ఈ సారి అడిగిన వాళ్లకు తగ్గించి చెబుదాం" అని "దేవుడు వరమిచ్చినా పూజారి వరమివ్వడు - అన్నట్లుంది వ్యవహారం. పదేళ్ల నుంచీ పొలం వదలని సుబ్బయ్య తీరా అమ్ముకోమన్నా కొనేవాళ్లు రావటం లేదు" అంది నిరుత్సాహంగా.

ఒక రోజు-

సుబ్బయ్య మా యింటికొచ్చాడు. ఎకరం పదిహేను వందలైతే బేరం కుదిరే అవకాశం వుందని సూచించాడు.

ఆ రోజు సాయంత్రానికి - అదే రేటుతో బేరం ఖరారయింది. బయానా యిచ్చి వెళ్లిపోయాడు సుబ్బయ్య. నాలుగు రోజుల తర్వాత రిజిస్ట్రేషన్ తేదీ నిర్ణయించుకున్నాం.

మర్నాడు రిజిస్ట్రేషన్ అనగా ఈవేళ రాత్రి-

దస్తావేజులు రాయించుకొచ్చాడు సుబ్బయ్య.

కొన్నవారి పేరుచూసి తృళ్ళిపడ్డాను- వదిన పేరు!

ఆ యేడు పొలంలో వేరుశనగ వేశాడు సుబ్బయ్య.

అవును - సుబ్బయ్యే కౌలుదారు!

పట్నంలో మేడ కట్టించిన అన్నయ్య; పల్లెటూర్లో ట్రాక్టర్ తెప్పించిన వెంకటాద్రీ కళ్ళముందు మెదిలేరు!!

❊ ❊ ❊